

ingediend op **1746** (2022-2023) – Nr. 2
27 oktober 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel en Jan Laeremans

over het ontwerp van decreet

over open scholen

Documenten in het dossier:

1746 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Tom Ongena, Willem-Frederik Schiltz;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	4
1.	Situering.....	4
2.	Achtergrond	4
3.	Toepassingsgebied	4
4.	Principes.....	4
5.	Procedure	5
6.	Opvolging	5
II.	Bespreking.....	6
1.	Tussenkomen van de leden	6
1.1.	Hannelore Goeman	6
1.2.	Arnout Coel	6
1.3.	Johan Danen	7
1.4.	Jan Laeremans	7
1.5.	Hilâl Yalçın	9
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	10
3.	Replieken van de leden en bijkomende antwoorden.....	11
III.	Stemming	13
1.	Artikelsgewijze stemming	13
2.	Stemming over het geheel	13
	Gebruikte afkortingen	14

Op 12 oktober 2023 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet over open scholen.

I. Toelichting door minister Ben Weyts

1. Situering

Minister *Ben Weyts* verwijst naar de passage in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) die aangeeft dat de Vlaamse Regering wil voortwerken op wat in de vorige regeerperiode is ingezet, namelijk het naschools openstellen van sportzalen in scholen. Die ratio is nu verruimd en gaat dus verder dan sportzalen. De overheid investeert zo'n 3 miljard euro in schoolinfrastructuur en de Vlaamse Regering wil dat elke euro die geïnvesteerd wordt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement heeft, zowel binnen als buiten de schooluren. Bovendien versterkt het openstellen van schoolinfrastructuur de rol van de school als spil van de lokale gemeenschap.

2. Achtergrond

De minister wijst erop dat het Vlaamse schoolgebouwenpatrimonium een oppervlakte van meer dan 19 miljoen vierkante meter omvat. De monitor van AGION uit 2018-2019 leert bovendien dat 62 procent van de schoolgebouwen al wordt opengesteld. Er zijn dus een goede basis en een draagvlak, meent de minister. Met het ontwerp van decreet wil de minister nu de volgende stap zetten. Hij opteert daarbij voor een principiële verplichting, weliswaar uitgaande van een zeer grote redelijkheid.

3. Toepassingsgebied

De principiële verplichting geldt voor de instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs en de instellingen voor het volwassenenonderwijs. De minister benadrukt dat de verplichting tot openstelling enkel geldt voor de grote investeringen: aankopen, nieuwbouw of renovatie groter dan 400 vierkante meter.

4. Principes

De principiële verplichting is voor de minister de logische consequentie van het feit dat er nu al duidelijk openstelling is, in combinatie met de extra miljarden die geïnvesteerd worden. Daarbij wordt het principe 'comply or explain' gehanteerd: wie niet openstelt, wordt geacht uit te leggen waarom. Er kunnen zich immers omstandigheden voordoen waarbij de openstelling niet altijd of niet onmiddellijk realiseerbaar is.

Minister Ben Weyts benadrukt dat de regeling niet retroactief werkt. Het gaat om een principiële verplichting voor nog te realiseren of te renoveren schoolgebouwen, via subsidiëring en financiering. De minister vindt het belangrijk dat er ook voor bestaande schoolgebouwen evolutie is. Hij verwijst naar eerdere oproepen voor het openstellen van schoolsportinfrastructuur, waar heel veel scholen interesse voor hebben. Aanvragen die vanaf een jaar na de inwerkingtreding van het decreet in aanmerking komen voor een beslissing, zullen onder deze regeling vallen. Scholen die al een dossier hebben ingediend, kunnen hun ingediende subsidieaanvragen eventueel dus aanpassen.

De minister stipt aan dat de principiële openstelling geldt voor het gesubsidieerde onderwijs en het GO!. Het ontwerp van decreet duidt hoe de procedure zal verlopen bij respectievelijk AGION en het GO!.

Minister Ben Weyts benadrukt dat er in het ontwerp van decreet geen detailregels worden opgelegd. De onderwijsinstelling beslist in het licht van het eigen pedagogische project, de specifieke lokale behoefte en de geografische context over de concrete invulling en de voorwaarden van de activiteiten die worden georganiseerd. Redelijkheid is een belangrijk beginsel in het ontwerp van decreet: de openstelling betreft ruimten en gebouwonderdelen die zich in alle redelijkheid kunnen lenen tot openstelling na de schooluren en er is een mogelijkheid om tijdelijk of permanent af te wijken van de verplichting.

Ook in de verantwoording die het ontwerp van decreet vraagt, is men redelijk en proportioneel. De minister heeft oog voor de uitdagingen waarmee scholen dag in dag uit worden geconfronteerd. Maar als er substantiële investeringen gebeuren voor schoolinfrastructuur, vindt hij wel dat er minstens een motivering mag worden gevraagd voor zowel de voorgenomen openstelling als voor een tijdelijke of permanente afwijking.

Verder wordt altijd consultatie van het lokale bestuur gepland. Het is cruciaal dat men zich vergewist van de lokale wensen en noden, zowel van het bestuur als van het verenigingsleven. De minister ziet een win-winsituatie voor het lokale bestuur zelf en voor organisaties en verenigingen van de betrokken gemeente.

5. Procedure

In de procedure is rekening gehouden met de werking van zowel AGION als het GO!, die niet identiek dezelfde hoedanigheid, rol en werking hebben. AGION is een subsidiërend agentschap voor infrastructuur voor het gesubsidieerd onderwijs, waarbij de gesubsidieerde schoolbesturen bouwheer zijn. Het GO! is zelf schoolbestuur en bouwheer. De minister wijst erop dat de bepalingen in de procedure zo zijn geschreven dat ze aansluiten bij de formele beslissingsstructuur binnen het GO!.

Een subsidieaanvraag moet worden ingediend bij AGION. De aanvraag moet een openstelling bevatten: de delen van de school die worden opengesteld, de gebruikers, de inbreng van het lokale bestuur en een engagementsverklaring van de gebruikers. Daar is niets nieuws aan.

Als men plannen maakt of heeft om een school te bouwen, kan men het best al nadenken over het toekomstige gebruik met openstelling. Men kan dat opnemen in de projectdefinitie en de aanbesteding. De afwijking – tijdelijk of permanent – van het gebruik door derden moet worden onderbouwd.

AGION beslist over de subsidieaanvraag. Men kan altijd beroep aantekenen. Bij het GO! verloopt de procedure volgens hetzelfde stramien.

6. Opvolging

Veel scholen stellen hun lokalen en speelplaats open voor verenigingen. De inspectie kan de openstelling controleren nadat de schoolinfrastructuur in gebruik is genomen. Het mag niet louter om een papieren engagement gaan, maakt de minister duidelijk. Dat geldt voor het gesubsidieerd onderwijs en het GO!. Het schoolbestuur kan om een rapportering van de schoolinfrastructuur worden verzocht.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman en haar fractie zijn blij met het ontwerp van decreet. Vooruit is uiteraard voorstander van mooie en praktische schoolgebouwen, zeker als daar ook derden van kunnen gebruikmaken. Zo wordt belastinggeld goed gebruikt.

Worden eventuele afwijkingen ook gecontroleerd op hun redelijkheid door de onderwijsinspectie? Of gebeurt dat bij de beoordeling van de subsidieaanvraag?

De verplichte openstelling geldt vooral voor nieuwe projecten. Men mag echter de bestaande scholen niet vergeten, want mits kleine of grotere aanpassingen kunnen die ook worden opengesteld voor buurtverenigingen. Hoe speelt de minister daarop in? Zijn daarvoor ook subsidies mogelijk?

Voor Hannelore Goeman is het een gemiste kans dat speelplaatsen niet veel explicieter zijn opgenomen in het ontwerp van decreet. In Nederland is dat bijvoorbeeld de regel: in het weekend kunnen kinderen daar gaan spelen. Toch zal Vooruit met veel plezier voor het ontwerp van decreet stemmen.

1.2. Arnout Coel

De N-VA is eveneens enthousiast over het ontwerp van decreet, zo stelt *Arnout Coel*. Het is van bijzondere maatschappelijke waarde. Met 3 miljard euro investeert Vlaanderen in deze legislatuur fors in schoolinfrastructuur. Het is voor Arnout Coel dan niet meer dan normaal dat men die infrastructuur maximaal ten dienste stelt van de gemeenschap. De open ruimte is schaars in Vlaanderen. Meer ruimte ten dienste van de gemeenschap is een win-winsituatie voor iedereen.

Men vertrekt niet van nul: vandaag kent al 62 procent van de scholen een multifunctioneel gebruik. Toch heeft het ontwerp van decreet nut en zin: gebruik door derden wordt het principe; wie daarvan wil afwijken, moet dat motiveren.

Het schoolpatrimonium is op veel plaatsen niet meer in goede staat. Met deze renovaties wordt ook daaraan tegemoetgekomen. Wie nog subsidies wil ontvangen, moet zich aan deze regels onderwerpen.

De multifunctionele openstelling staat al in het Masterplan Scholenbouw 2.0. Met het ontwerp van decreet wordt dat principe verankerd. Het veld was bezorgd over de praktische werkbaarheid, bijkomende planlast en de btw. Arnout Coel wijst erop dat minister Ben Weyts daar telkens een antwoord voor had. De kracht van het ontwerp van decreet is dat het voldoende flexibiliteit in zich draagt. Ook dat komt tegemoet aan de bezorgdheden van het veld. De scholen zullen in alle redelijkheid kunnen afwegen wat ze wel en wat ze niet openstellen.

Nog een sterk punt voor Arnout Coel is de betrokkenheid van de lokale besturen. Zij worden echt partner in het project. Dat is een goede garantie om van de scholen het kloppende hart van hun gemeenschap te maken. De N-VA zal het ontwerp van decreet met overtuiging goedkeuren.

Arnout Coel heeft nog één vraag voor de minister. De onderwijsinspectie zal de verplichting handhaven. De regering zal daarvoor de modaliteiten nog bepalen. Hoe zal minister Ben Weyts dat vormgeven?

1.3. Johan Danen

Johan Danen geeft mee dat zijn fractie steeds constructief is en dat zij het ontwerp van decreet zal goedkeuren. Gemeenschapsgeld moet goed worden gebruikt. Hij ergert zich al jarenlang aan voorbeelden die hij kent van scholen met mooie speelplaatsen en mooie sportinfrastructuur die alleen maar tijdens de schooluren worden gebruikt. De spreker heeft nooit goed begrepen waarom die infrastructuur niet meer gedeeld kan worden, zeker als bepaalde sport- of jeugdverenigingen smeken om goede infrastructuur. Tegelijk heeft Johan Danen begrip voor bepaalde moeilijkheden, maar er bestaan altijd oplossingen om die het hoofd te bieden. Hij hoopt dan ook dat de minister probeert om bestaande scholen en bestaande infrastructuur beter te laten delen, door bepaalde drempels weg te werken. Er is al onderzoek gebeurd naar wat die drempels zijn, merkt de spreker op.

Johan Danen koppelt daar wel meteen een paar concrete vragen aan vast, omdat hij denkt dat een aantal punten het wel moeilijk kunnen maken om het voorliggende ontwerp van decreet te implementeren. De Vlor heeft wat kritische vragen en de spreker is benieuwd naar het antwoord op een aantal daarvan. Wat als er obstructie is door een lokaal bestuur? Soms is de relatie tussen een school en een lokaal bestuur vertroebeld. Dat zijn uitzonderingen, maar zijn er uitwegen als een lokaal bestuur niet wenst samen te werken met de school in kwestie? Het zou niet mogen dat dingen daardoor vertragen of dat scholen worden gestraft.

In het andere, positievere geval kan Johan Danen zich voorstellen dat lokale besturen misschien mee willen investeren in schoolinfrastructuur. Hij kent een concreet voorbeeld van een nieuwe woonwijk waar ook een nieuwe school wordt gebouwd. Het lokaal bestuur wil absoluut het medegebruik van de infrastructuur. Zijn er drempels die het mee investeren moeilijk maken, qua eigenaarschap of beheer?

Een derde vraag die Johan Danen stelt, gaat over de verplichting. Zijn fractie is voor een verplichting, maar er zijn natuurlijk altijd situaties mogelijk waarin het moeilijk wordt om infrastructuur open te stellen. Daar moet begrip voor zijn, maar de vraag is natuurlijk wie dat gaat beoordelen. Is daar een kader voor of gaat de minister dat maken? Een bijkomende vraag is of de weigering voor altijd is. Een school kan wegens wegenwerken of een moeilijke situatie in een wijk aangeven dat het vandaag niet lukt om infrastructuur mee te laten gebruiken, maar misschien kan dat wel binnen drie of vijf jaar. Het zou jammer zijn om een school vandaag een soort vrijgeleide te geven om niet te moeten ingaan op het medegebruik, als dat een vrijgeleide voor de eeuwigheid zou zijn.

Daarnaast stipt Johan Danen de vraag aan die al een aantal keren is gesteld. Is er een kader voor de controle door de onderwijsinspectie? Zo nee, wie gaat dat uitwerken? Wat zijn de sancties? De spreker geeft het voorbeeld van een school die manifest tegen het medegebruik is. Vandaag zijn er geen sancties of mogelijkheden om in te grijpen, maar als een school manifest weigert, wat kan men dan doen?

Johan Danen sluit af door te benadrukken dat hij voor het principe van verplichting is en dat zijn fractie voor het ontwerp van decreet zal stemmen. Er zijn een aantal obstakels, maar met wat goede wil en goed beleidsvoerend werk kan men die het hoofd bieden.

1.4. Jan Laeremans

Jan Laeremans is principieel voorstander van het multifunctionele gebruik van scholen. Het is belangrijk dat een school goed geïntegreerd is in de buurt waar zij zich bevindt. Het moet de ambitie zijn dat een school uitgroeit tot het kloppende hart van een lokale gemeenschap. Schoolinfrastructuur, sportaccommodatie en polyvalente zalen moet men openstellen voor de buurt en sportverenigingen. Zijn

fractie is dus principieel voorstander van zo veel mogelijk multifunctioneel gebruik van scholen. Op die manier kunnen scholen die daar qua accommodatie de ruimte voor hebben, uitgroeien tot multifunctionele campussen die ook buiten de lesuren een plek zijn van leren en leven. Meer inzetten op die open scholen kan bijdragen tot de verankering van de rol van het onderwijs en scholen als spil van het lokale gemeenschapsleven.

Ten tweede vindt Jan Laeremans het heel goed dat scholen die hun infrastructuur openstellen ook de autonomie behouden over de intensiteit en de aard van de activiteiten van derden die er georganiseerd worden. Maar er is de weerbaarheid van de werkelijkheid. Heel wat schoolgebouwen zijn aan renovatie toe of zijn zelfs na renovatie niet geschikt voor een naschoolse openstelling of multifunctioneel gebruik. De openstelling wordt principieel verplicht voor de ruimten en gebouwonderdelen die zich in alle redelijkheid kunnen lenen tot openstelling. De spreker vindt die principiële verplichting correct, maar ze moet maximaal oog hebben voor de praktische haalbaarheid en organisatorische gevolgen. Het is dan ook positief dat sinds de tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering in februari 2023 in de toelichting is toegevoegd dat het gaat om een principiële openstelling, waarbij de mogelijkheid tot openstelling minimaal onderzocht dient te worden.

Het is ook positief dat de regering de vrijheid laat aan de onderwijsinstellingen om te beslissen over de concrete invulling, de frequentie en de voorwaarden van de activiteiten die worden georganiseerd in het kader van de openstelling.

Jan Laeremans gaat vervolgens in op de uitzonderingen. Er moet aandacht zijn voor situaties waar de openstelling om gemotiveerde redenen niet mogelijk zou zijn. Er kan dus – tijdelijk of permanent – afgeweken worden van de principiële verplichting. Dat is zeker een goede zaak, meent de spreker. De schoolbesturen moeten hiertoe een aanvraag tot afwijking indienen en die wordt dan toegestaan op basis van een gezamenlijk beoordelingskader, maar wat zal er in dat beoordelingskader staan? Een strikte of een beperkte invulling van interpretatie laat weinig ruimte toe; een brede invulling laat meer uitzonderingen toe en zou dus die algemene verplichting de facto voor een stuk relativeren. Hoe breed is de bandbreedte van wat allemaal door AGION zal worden gezien als een terechte uitzondering?

De minister heeft daarover eerder gezegd dat men aan het beoordelingskader niet te veel gewicht moet geven en dat het geen nieuwe inhoudelijke elementen zal bevatten die niet in het ontwerp van decreet staan. Toch vond de Raad van State dat niet helemaal duidelijk. De opmerking kwam dat de draagwijdte van het gezamenlijke beoordelingskader van het GO! en AGION het best zou worden verduidelijkt. Er is dus een extra verklaring toegevoegd: het beoordelingskader heeft geen verordenende bedoeling. Het gaat enkel om praktische richtlijnen met als belangrijkste finaliteit dat er overleg is tussen AGION en het GO! over de toepassing, werkwijze en ervaringen in het kader van de principiële verplichting. Met andere woorden, het beoordelingskader somt geen echte richtlijnen op om aanvragen voor uitzonderingen echt te beoordelen. AGION en het GO! kunnen autonome scheidsrechter spelen, zonder duidelijke formele richtlijnen over de uitzonderingen. Dat kan volgens Jan Laeremans positief uitdraaien, want dan kan men heel tolerant zijn, maar het kan evengoed omgekeerd uitdraaien. Het risico blijft dus dat scholen soms amper zullen kunnen inschatten of hun motivering voor een uitzondering voldoende kans maakt. Bovendien zijn AGION en het GO! scheidsrechter en VAR: scholen die bezwaar aantekenen, worden opnieuw beoordeeld door dezelfde instantie. Verder is het voor het Vlaams Belang gissen wat er precies in het voornoemde kader zal staan, omdat dat pas zal worden opgemaakt nadat het parlement het ontwerp van decreet heeft aangenomen. De spreker vraagt daar meer toelichting over.

Aan een aantal bezwaren van de Vlor is niet voldoende tegemoetgekomen, vindt Jan Laeremans. Zo stelde de Vlor dat er extra financiële inspanningen zouden moeten worden gedaan voor de beveiliging van delen die niet toegankelijk zouden mogen zijn voor buitenschools gebruik of voor extra faciliteiten die worden vereist door dat gebruik. Ook zijn er extra onderhouds- en energiekosten. De minister stelde dat de school die kosten moet doorrekenen in het budget dat wordt aangevraagd voor het project. De vraag rijst echter in hoeverre scholen op voorhand die extra kosten kunnen inschatten, gezien de mogelijkheid van energiecrisissen en hoge inflatie. Als de school niet toekomt met de voorziene middelen, moet ze ofwel de huurprijzen verhogen ofwel uit eigen middelen bijpassen. Was het niet beter geweest om in een kader te voorzien, zodat lokale besturen in dat geval ook moeten bijspringen? Ook zouden lokale besturen misschien een grotere rol moeten spelen voor de bijkomende administratieve en logistieke taaklast, die nu sowieso bij het onderwijspersoneel terechtkomt. Daarin wordt men volgens de spreker te vrij gelaten. Er is enkel een consultatieplicht.

Een ander, niet onbelangrijk bezwaar van de Vlor is dat veel schoolbesturen geen eigenaar zijn van hun gebouwen. Voor 37 procent van de gebouwen zou dat het geval zijn. Ook die gebouwen zouden aan de verplichting van het ontwerp van decreet moeten voldoen, maar dan is het akkoord van de eigenaar nodig en in bepaalde aktes wordt openstelling zelfs niet toegestaan. Ook dat zou moeten worden ondervangen, aldus de spreker.

Vervolgens gaat de spreker in op de federale fiscaliteit. Voor een aantal zaken is er een btw-verhoging naar 21 procent geweest, wat voor sommige bouwprojecten een verschil van tienduizenden euro's kan maken. Zoals de minister zei, is dat inderdaad federale materie, maar scholen moeten voldoende structurele zekerheid hebben voor de komende jaren en daarbij moet een hoger tarief worden vermeden.

Zal de controle hierop door de onderwijsinspectie een onderdeel worden van de gebruikelijke controles van woonbaarheid, hygiëne en veiligheid, of zal het als een apart focusthema worden bekeken? Jan Laeremans wijst erop dat het takenpakket van de inspectie alsmaar groter is geworden. Is dat voldoende doorgesproken met de inspectie? Is deze extra taak niet een te zware extra belasting? Hoe zal de controle gebeuren? Het ontwerp van decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de nadere modaliteiten van de controle zal bepalen. Kan de minister al iets meer zeggen over de indicatoren daarvoor?

Schoolbesturen kunnen concreet bepalen hoe ze aan de verplichting tot openstelling zullen voldoen, hoe groot de intensiteit van de openstelling zal zijn en welke derden hiervan kunnen gebruikmaken. Hoe zal men daar een eenvormige controle op doen? Hoe intensief zal die controle zijn?

62 procent van de schoolbesturen stelt zijn infrastructuur al open, wat een goede zaak is, maar niet elke school staat even ver en er is waarschijnlijk wat koudwatervrees. Daarom zal worden voorzien in een leidraad met goede praktijken om scholen hierbij te helpen met adviezen en voorbeelden. Wat is de stand van zaken van die leidraad?

1.5. Hilâl Yalçın

Hilâl Yalçın wijst erop dat de cd&v-fractie het delen van infrastructuur altijd als een heel goed idee en een belangrijk punt heeft beschouwd. De vele fractieleden die lokaal actief zijn, kunnen getuigen dat het openstellen van schoolgebouwen de lokale gemeenschappen versterkt en beantwoordt aan een reële nood aan ruimte voor verenigingen en buurtbewoners. Toch zijn er een aantal bezorgdheden. Misschien kunnen de antwoorden van de minister daarop voor rust en zekerheid in het onderwijsveld zorgen.

Kan de minister bevestigen dat de informatie die zal worden gevraagd, niet hoeft te leiden tot heel uitgebreide voorstudies en omvangrijke onderbouwende documenten, zodat scholen geen extra planlast ondervinden om de openstelling te kunnen realiseren?

Op sommige plaatsen is de samenwerking met het lokale bestuur misschien wat minder goed. Kan een lokaal bestuur projecten vertragen als het niet wil meewerken? Zijn er plannen over hoe dat kan worden aangepakt?

Specifiek wat Brussel betreft, zou het onderdeel over de vrijstelling van onroerende voorheffing nog niet helemaal duidelijk zijn. Heeft de minister al gesproken met de onderwijsverstrekkers, zodat daarover enige zekerheid kan worden gegeven?

62 procent van de scholen opent momenteel al de deuren voor externen. Er moet worden vermeden dat die scholen door de omvang van het decreet een stap terug zouden zetten omdat ze het risico niet willen lopen dat ze niet in het kader passen. Er moet dus helder worden gecommuniceerd naar scholen dat een voorgenomen openstelling niet betekent dat een school in alle omstandigheden voor alle derden de deuren moet openen. Ook mag een tijdelijke of permanente afwijking scholen niet de mogelijkheid ontnemen om de school in bepaalde omstandigheden toch open te stellen.

Principieel staat de cd&v-fractie echter achter het ontwerp van decreet, besluit Hilâl Yalçın. Ze zal het ontwerp van decreet dan ook vol overtuiging goedkeuren.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* gaat eerst in op de afweging als een redelijke afwijking wordt gevraagd. Die berust vanzelfsprekend bij de beslissingsorganen van het GO! en AGION. Hij is niet van plan om veel regels of criteria vast te leggen waaraan moet worden getoetst. Het is een inspanningsverbintenis. Men moet aantonen dat men het lokale veld afdoende heeft geconsulteerd. Net daarom wordt voorzien in de consultatie van de lokale besturen. Een lokaal bestuur kan geen obstructie plegen, aldus de minister. Wel kan het tegenwerken door niet te antwoorden of niet deel te nemen aan de procedure, hoewel het er enkel maar wel bij kan varen. In dat geval kan het schoolbestuur in kwestie zelf het verenigingsleven contacteren. Het is dus niet nodig om via het lokale bestuur te werken.

AGION neemt op grond van de eigen interpretatie een beslissing, bevestigt de minister. AGION heeft ook een raad van bestuur die proportioneel is samengesteld, dus ook daar is een evenwicht verzekerd. Post factum is er natuurlijk de rol van de onderwijsinspectie. Daarnaast wordt er voorzien in een rapportering zowel wat AGION als het GO! betreft, zodat er zicht is op de mate waarin nieuwe schoolinfrastructuur correspondeert met het beginsel van openstelling van de gebouwen.

Voor oude projecten wordt enkel gewerkt op grond van vrijwilligheid. Op regelmatige basis is er een call en er zijn subsidies mogelijk als een school de eigen infrastructuur wil aanpassen en openstellen.

In de media was er een reactie van een schoolbestuur, dat stelde dat er bij openstelling veel kosten, zoals energiekosten, zijn en dat er een conciërge nodig is, maar er is ook een financieel engagement van de gebruiker van de infrastructuur, merkt de minister op. Alle aanpassingen die gebeuren in functie van de multifunctionaliteit, van de openstelling, zijn subsidieerbaar. Dat is eenmalig. Wat betreft de recurrente kosten wordt een inspiratiegids gemaakt. Als die volledig klaar is, zal worden gecommuniceerd naar de scholen met concrete voorstellen over hoe een contract, een engagement eruitziet, waarbij men inderdaad kosten aanrekent voor energie, eventueel met een forfait werkt en rekening houdt met de inflatie.

VLABEL heeft bevestigd dat men op het vlak van onroerende voorheffing niet bezorgd hoeft te zijn, geeft de minister mee. Dat is geregeld.

Over Brussel is er nog onduidelijkheid. Daar kan de minister niet onmiddellijk op antwoorden.

Wat het federale onderdeel betreft, was er de discussie: als men op een bepaald moment meer dan de helft van de tijd de schoolinfrastructuur gebruikt voor andere doeleinden dan de schoolactiviteiten, zou men het voordelige tarief niet meer genieten. Er is overeengekomen met minister Van Peteghem dat alle uren van het niet-schoolgebruik opgeteld worden en alle resterende uren worden geïnterpreteerd als schoolgebruik, dus de nacht wordt aangerekend als schooltijd. Volgens die rekening geraakt men nooit boven de 50 procent, aldus de minister.

De minister ziet ook opportuniteiten voor lokale besturen. Die kunnen de openstelling van schoolgebouwen inpassen in hun eigen infrastructuurbeleid, bijvoorbeeld voor sportinfrastructuur of voor een auditorium voor het verenigingsleven. Een lokaal bestuur zou zelfs kunnen investeren. Dan moeten er afspraken gemaakt worden over eigenaarschap. Het lokale bestuur kan ook aan de school vragen om een extra investering te doen die subsidieerbaar is en zich engageren om te huren. Lokale culturele infrastructuur wordt dan al een stuk goedkoper.

3. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden

Jan Laeremans vraagt hoe het zit met schoolbesturen, zeker in het katholiek onderwijs, die zelf geen eigenaar zijn, bijvoorbeeld omdat de orde van de jezuïeten eigenaar is. Als er in bepalingen staat dat het schoolgebouw niet opengesteld mag worden, kan daar dan een oplossing voor gevonden worden?

Kristof Slagmulder vraagt of een school die de infrastructuur openstelt voor activiteiten van politieke partijen, recepties en eetfestijnen, een onderscheid mag maken tussen de verschillende partijen. Mogen scholen bepaalde partijen weigeren? Als dat gebeurt, wat kan er dan eventueel tegen gedaan worden?

Johan Danen stelt dat men niet alles in regels kan vatten. Men kan op voorhand niet alle problemen oplossen. Men kan wel proberen om goede beleidskaders en goede reglementen op te stellen. De minister moet natuurlijk zorgen voor een regelgevend kader. Maar het gaat er toch vooral over om te proberen een switch te maken in de hoofden van een aantal schoolbesturen en de infrastructuur beschikbaar te maken. Hij hoopt dat het ontwerp van decreet een eerste stap in die mindshift kan zijn.

Hannelore Goeman zegt constructief aan politiek te willen doen. Het punt over het van kracht blijven van de vrijstelling van de onroerende voorheffing in Brussel zal ze daarom intern doorgeven. Ze denkt dat die vrijstelling positief is voor Brusselse kinderen en Brusselse scholen.

Jean-Jacques De Gucht geeft aan dat permanentie in sommige scholen een probleem is. Hij vraagt zich af of een school bepaalde delen van het gebouw op bepaalde momenten kan uitbesteden aan een derde partij, die de uitbating op zich neemt. De school zou dan een concessie kunnen uitschrijven en verenigingen uit de omgeving zouden voor het organiseren van specifieke activiteiten terecht kunnen bij bijvoorbeeld de bvba in kwestie.

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat men voor de bestaande schoolinfrastructuur werkt met het principe dat het openstellen op vrijwillige basis gebeurt, maar wel gesubsidieerd wordt. Daarom doet men regelmatig een oproep waarbij scholen zich kunnen inschrijven om werken voor het openstellen van de infrastructuur te laten

subsidieren. Als de eigenaar dat niet wil, moet hij dat niet. Voor nieuwe infrastructuur geldt het principe 'comply or explain'.

De eigenaar beslist altijd over de openstelling en de participatie van het lokale verenigingsleven aan en in de eigen infrastructuur op grond van een reglement. Dat staat ook in de inspiratiegids met goede praktijken.

Wat een mogelijke concessie betreft, zegt de minister dat het gaat om overheidsgeld waaraan men een maximaal rendement wil geven in functie van de lokale gemeenschap, waarbij men uitgaat van niet-winstgevende activiteiten. Het is de bedoeling gedeeld gebruik te organiseren, maar commercialisering is dus niet de bedoeling.

Volgens *Jean-Jacques De Gucht* zien de meeste schoolbesturen in dat het beter is om infrastructuur open te stellen en dat vindt hij heel positief. Hij wil wel dat scholen de zekerheid hebben dat alles proper is. De spreker geeft aan dat veel schoolbesturen bang zijn om hun infrastructuur te delen, uit vrees om op maandagochtend opnieuw gebruik te moeten maken van lokalen die vaak niet opgeruimd en schoongemaakt zijn. Daarom vraagt hij naar een tussenpartij en wat daarvoor de voorwaarden zouden zijn.

Hannelore Goeman houdt een pleidooi voor brede scholen. Zij en haar partij vinden dat buitenschoolse opvang niet voldoende gefinancierd is. Ze meent dat daar ongeloflijke kansen liggen om kinderen buiten de schooluren, maar in het schoolgebouw, te laten bijleren met bijvoorbeeld oefenkansen Nederlands of sport- en culturele activiteiten. Daarom gelooft de spreker in een model waarbij lokale besturen samen met verenigingen en organisaties uit de buurt zoals sportclubs, een aanbod uitbouwen rond de school. Dat vereist wel een bredeschoolcoördinator zoals in Brussel, om ervoor te zorgen dat linken worden gelegd en de school er zeker van is dat het schoolgebouw opgeruimd en schoongemaakt wordt.

Kristof Slagmulder herhaalt zijn vraag of een school die haar infrastructuur opent voor politieke partijen bepaalde partijen kan weigeren. Mogen scholen op dat vlak discrimineren? Wat als dat gebeurt?

Minister *Ben Weyts* verwijst naar de Strafwet, waarin discriminatie is opgenomen en bijgevolg is verboden. Ook het gelijkheidsbeginsel moet worden nageleefd. Vanzelfsprekend is er een reglement voor het gebruik van de ruimtes die ter beschikking worden gesteld en gebeurt dat op basis van engagementen die niet eenzijdig zijn. Elke gebruiker moet die ruimtes in goede en propere staat houden. Zulke contracten zullen worden opgenomen in de inspiratiegids.

Schoolbesturen kunnen infrastructuur toewijzen aan verenigingen, die daar op regelmatige basis en in vaste tijdsloten van gebruikmaken. Als de scholen dat zelf absoluut niet zien zitten, kunnen ze dat overlaten aan een derde partij en dan is het lokale bestuur de meest aangewezen partner.

Jan Laeremans geeft aan dat het Vlaams Belang voor het ontwerp van decreet zal stemmen, maar dat het zich zorgen maakt omdat de uitzonderingen niet duidelijk werden bepaald en vreest dat dat tot discussies zal leiden tussen scholen die die uitzondering willen en AGION en het GO!. Een verduidelijking is nodig, bijvoorbeeld in de inspiratiegids.

III. Stemming

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1 tot en met 10

Artikel 1 tot en met 10 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen.

2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet over open scholen wordt aangenomen met 12 stemmen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Jan LAEREMANS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
VAR	video assistant referee
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad